

Algemene informatiewet

Vragen & Antwoorden

Colofon

Versie 25 mei 2023

Dit document is opgesteld om veelgestelde vragen over de nieuwe Algemene informatiewet te beantwoorden. De vragen en antwoorden zijn met zorg samengesteld. Aangezien de wet nog in ontwikkeling is, kan de inhoud van dit document worden aangepast indien de actualiteit daarom vraagt. Er kunnen daarom geen rechten worden ontleend aan de juistheid en volledigheid van dit document. Bij vragen kunt u contact opnemen via het contactformulier op www.rcihh.nl.

Algemeen

1. Waarom wordt er een Algemene Informatiewet gemaakt?

Veel taken van de overheid, zoals het toekennen en uitkeren van toeslagen, zijn afhankelijk van informatie. Om deze taken goed uit te kunnen voeren, moet de informatiehuishouding van de overheid op orde zijn. Uit verschillende gebeurtenissen blijkt dat dat helaas niet zo is.

Er bestaan verschillende wetten die de omgang met informatie regelen, zoals de Archiefwet, de Wet open overheid, de Wet hergebruik van overheidsinformatie en natuurlijk de AVG. En er is sectorspecifieke wetgeving, zoals op het gebied van milieu, belastingen, sociale zekerheid en zorg, die bepaalt om welke informatie het precies gaat.

Voor burgers en ook voor veel overheidsorganisaties ontbreekt echter overzicht over het geheel en inzicht in de samenhang of juist het onderscheid tussen al die wetten. Daarnaast zijn de normen in de genoemde informatiewetten meestal ruim en open geformuleerd. Dat maakt het moeilijk voor overheidsorganisaties om hieraan goed invulling te geven. Het gevolg hiervan is dat de informatiehuishouding van de overheid niet op orde is. En daardoor staan de rechten van burgers in een steeds verder digitaliserende overheid onder druk, net zoals waarden als transparantie, verantwoording en behoud historisch belangrijke informatie.

Daarom werken we aan een wet die de samenhang tussen bestaande informatiewetten verduidelijkt en zorgt voor instrumenten om de informatiehuishouding goed in te richten en op orde te houden.

2. Voor wie is de Algemene informatiewet?

De Algemene informatiewet richt zich op alle onderdelen van de overheid: ministeries, gemeentes, provincies, waterschappen, zelfstandige bestuursorganen (zoals het UWV of de Dienst wegverkeer), rechtspraak, en op Hoge Colleges van Staat zoals het parlement, de Algemene Rekenkamer en de Raad van State.

Al deze overheidsorganen beschikken over belangrijke informatie voor hun eigen werk én voor burgers en bedrijven. Het is belangrijk dat hun informatiehuishouding zo is ingericht dat de informatie altijd beschikbaar is en goed ingezet kan worden voor hun taken.

3. Wat staat er in de Algemene informatiewet?

Het wetsvoorstel benoemt in de eerste plaats een aantal belangrijke doelen en waarden uit bestaande informatiewetten, zoals openbaarheid, transparantie en toegankelijkheid. De wet spreekt ook uit dat burgers er recht op hebben dat de overheid verzekert dat deze zogenoemde "beginselen van informatieverwerking" worden gerealiseerd.

Overheidsorganen krijgen daarom de plicht om hun informatiehuishouding zo in te richten dat ze dat ook kunnen waarmaken.

Omdat dat niet altijd vanzelf gaat, regelt het wetsvoorstel ook een aantal bevoegdheden en taken van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), waar nodig samen met de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Daarmee kunnen zij sturen op goede inrichting van de informatiehuishouding voor overheidsorganen. Ze kunnen bijvoorbeeld voorzieningen en standaarden aanwijzen die alle overheidsorganen moeten gebruiken bij de inrichting van hun informatiehuishouding.

Samenvattend is in de wet aandacht voor:

- Rechten van burgers; algemene beginselen van informatieverwerking die de overheid voor burgers moet realiseren;
- De concrete verplichtingen van de overheid, zoals het zo inrichten van de informatiehuishouding dat die optimaal geschikt is voor de uitvoering van hun taken en voor het ondersteunen van burgers en bedrijven;
- Duidelijke bevoegdheden en taken om gericht te kunnen sturen op voorzieningen en standaarden voor de informatiehuishouding;
- Planning en verantwoording: over de toepassing van voorzieningen en standaarden voor de informatiehuishouding;

- Oplossen van knelpunten in gegevensdeling: wanneer een overheidsorgaan een knelpunt tegenkomt doordat verschillende wetten elkaar tegenspreken bij de uitvoering ervan, kan dit worden voorgelegd aan een commissie.

De concept-wettekst is gepubliceerd op de website www.rciuh.nl.

Doel van de Algemene informatiewet

4. Wat is het doel van de Algemene informatiewet

De Algemene informatiewet heeft tot doel om:

- Informatierechten van burgers expliciet te maken; daarbij gaat het bijvoorbeeld om openbaarheid, transparantie, toegankelijkheid.
- Te sturen op inrichting van de informatiehuishouding bij alle overheidsorganen zodat deze rechten ook echt gerealiseerd worden.

5. Wat merkt de burger ervan?

De wet richt zich in de eerste plaats tot overheidsorganen. Zij moeten zorgen dat hun informatiehuishouding op orde komt. De burger merkt dat doordat informatie beter beschikbaar en toegankelijk wordt voor hen zodat ze hun zaken met de overheid beter kunnen regelen. En doordat de overheid hen beter kan helpen als zij ondersteuning nodig hebben.

6. Wat merken overheidsorganisaties ervan?

Overheidsorganisaties merken dat zij concreet aan de slag moeten om hun informatiehuishouding op orde te brengen. De bedoeling is dat zij – net zoals bij de jaarlijkse begroting en verantwoording – jaarlijks plannen welke stappen ze daarvoor gaan zetten, en ook rapporteren over de resultaten. Het is dus niet vrijblijvend, maar er wordt ook geïnvesteerd in goede voorzieningen en standaarden om hen daarbij te helpen. Dat is met name de taak van de ministers van BZK en OCW, die een sturende rol hebben.

Verhouding met andere wetten

7. Vervangt de Algemene informatiewet andere informatiewetten?

Nee, de wet gaat geen bestaande wetgeving, zoals de Wet open overheid of de Archiefwet, samenvoegen of vervangen. De Algemene informatiewet is bedoeld om meer samenhang te brengen in bestaande wet- en regelgeving op het gebied van informatiehuishouding en om te kunnen sturen op verbeteringen daarin.

8. Hoe verhoudt de Algemene informatiewet zich tot de Wet digitale overheid (Wdo)?

De Wet digitale overheid regelt vooral voorzieningen voor digitale diensten aan burgers en bedrijven. Bekende voorzieningen zijn DigiD en MijnOverheid. Je zou kunnen zeggen dat de Wdo de 'voorkant' van de digitale overheid regelt.

De Algemene informatiewet gaat over de informatie (in welke vorm dan ook) die nodig is om die diensten aan de voorkant ook echt goed te kunnen verlenen en mensen goed te kunnen helpen. Het gaat dus om wat 'onder de motorkap' zit. De beide wetten realiseren dus een deel van de generieke digitale infrastructuur die voor een goed werkende digitale overheid nodig is.

Planning

9. Wat is de huidige stand van zaken van de Algemene informatiewet?

In de afgelopen maanden zijn veel verkennende gesprekken gevoerd met mensen uit overheid, wetenschap en maatschappelijke organisaties over de uitwerking van een Algemene informatiewet. Ook is een pilot uitgevoerd met toepassing van het recente geïntroduceerde [Beleidskompas](#) bij uitwerking van het idee voor de wet. Daarnaast heeft de regeringscommissaris Informatiehuishouding op 20 april 2023 een [keukentafelsessie](#) gewijd aan de ideeën over een Algemene informatiewet.

Op basis van al deze input wordt gewerkt aan conceptteksten. Het voornemen is om die de komende periode openbaar te maken op de [website van de regeringscommissaris](#) zodat organisaties binnen en buiten de overheid hierover mee kunnen denken en praten. Daarna zullen

de gebruikelijke stappen als een uitvoeringstoets, internetconsultatie en het traject naar de ministerraad worden voorbereid.

10. Hoe ziet de planning voor de Algemene informatiewet eruit?

We streven ernaar om de Algemene informatiewet eind 2023 in de voorportalen voor de ministerraad te hebben.

Organisatie en contact

1. Hoe is het initiatief voor een Algemene informatiewet ontstaan?

Het initiatief voor de Algemene informatiewet is genomen door de regeringscommissaris Informatiehuishouding, Arre Zuurmond.

2. Wie is verantwoordelijk voor de Algemene informatiewet?

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is de eerste ondertekenaar van de wet, vanwege diens verantwoordelijkheid voor de digitale overheid. Omdat de informatiehuishouding ook archiefwettelijke aspecten heeft, is beoogd dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap medeondertekenaar wordt.

3. Wie zijn betrokken bij de totstandkoming van de Algemene informatiewet?

Er wordt gestreefd naar een multidisciplinaire voorbereiding van het wetsvoorstel, onder meer door workshops te organiseren met bestuurders, architecten, informatieprofessionals en juristen. Aangesloten wordt bij de architectuurontwikkeling in het kader van het Generiek actieplan Open op Orde en van de Interbestuurlijke Datastrategie en bij de ontwikkeling van een houtskoolschets voor de werkplek van de toekomst. Daarmee wordt beoogd om de wetgeving en uitvoering al zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen. Ook is het [Beleidskompas](#) ingezet bij de uitwerking van het idee voor de wet. Het Beleidskompas is het herziene Integraal Afwegingskader (IAK) voor beleid en regelgeving. Ook in de rest van het wetgevingsproces betrekken we zoveel mogelijk relevante stakeholders, vandaar dat het wetsvoorstel ook wordt gedeeld via de site van de regeringscommissaris Informatiehuishouding www.rcihh.nl.

4. Kan ik meedenken met de Algemene Informatiewet?

We willen zoveel mogelijk mensen betrekken bij de uitwerking van de wet. Daarom delen we de concepten van de wettekst en toelichting. Wilt u reageren op de conceptteksten, of heeft u een voorstel of een vraag? Dan kunt u gebruikmaken van het [reactieformulier](#) op de website www.rcihh.nl.

5. Waar kan ik terecht voor meer informatie?

Bij vragen kunt u contact opnemen via het contactformulier op www.rcihh.nl.